

**De Ivre Ac Potestate Romanorvm Pontificvm,
Imperatorvm, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De pluralitate beneficiorum. c. xxxivii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

ciūm egit: quia illud intelligitur de malitia negligētia, non autem de illa, quæ prouenit ex meditatione diuina, & sic ex leui, vel lediflma culpa. Horæ sunt censuſ, se debitum retentum à Deo in personas ecclesiasticas de su patrimonio specialiter viuentes: quia sicut seruus ad mbutum, sic viuentes de patrimonio Christi ad diuinū officium obligantur, Cardina, & docto. in Clemen. j. de celeb. Miss. & ibi per Docto. videbis multa: & infra in isto Speculo, in titu. de pensionibus ecclesiasticis. & vide infra in titulo de sermone Episcopali, in h. de oratione. Et à quibus vitijs debent esse immunes, qui in Episcopum ordinandi, vide notabilem textum diui Gregorij, in c. ce, & c. hinc, xlii. distinct.

DE PLVRALITATE BENEFI
ciorum. Cap. XXXIIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficiorum, quædam suprema, quædam duplicita, & quædam simplicita.
- 2 Qua dicantur beneficia sine titulo.
- 3 De iure nemo duas supremas dignitates habere potest, est etiam contra ius canonicum, & contra vocem Domini est dupl. fidere beneficia, & num. 4. 5.
- 4 Ex iusta causa Papa dispensare potest, & que sit iusta causa.
- 5 Possidens beneficium unum, ex quo se honeste sustinere potest, recipiendo aliud mortaliter peccat.
- 6 Miraculum de quodam cancellario mortuo, qui multa retinbat beneficia, dum viueret.
- 7 Beneficiatus de redditibus ecclesiæ voluptuosè expendens, ad institutionem tenetur.
- 8 Residentia est de iure diuino, & num. 13.
- 9 In foro contentioso quæ pœna imponitur plura beneficia possidenti.
- 10 Olim in curiis & dignitatibus dispensabant Episcopi.
- 11 Prælatus ecclesiæ an licet beneficia, aut officia ecclesiæ consanguinei, & amicis conferre possit.

15 Dispens.

15 Dispensatio Papæ cedit super ius posituum, non autem super ius diuum aut mortale.

D tenuidentiam sciendum est, quod quædam sunt beneficia suprema, quædam duplia, quædam simplicia. Suprema sunt Episcopatus, & superiora, in quibus non est dubium, quod assumendo secundum cum autoritate Papæ, ipso facto vacabit primum; si sine autoritate Papæ, utroque caret, de translat. c. quanto. Duplia sunt dignitates inferiores personatus, & beneficia curam animarum habentia; in quibus assumendo pacifice possessione secundi: cum titulo, ipso facto vacat primum, de præb. c. de multa. Et in hoc casu, & in præcedenti solus Papæ dispensat, nec valet consuetudo in contrariu, ut in c. de multa. Omnia vero alia beneficia sunt simplicia; & in ipsis sunt compatibilia, vel ne i. an duo quis possit in simul retinere, distingue: quia aut quis tenet ea, non ut intitulata, sed ut simplicia beneficia; alijs velut commedata: in quo casu talis non censeretur clericus illius ecclesie, in qua intitulatus non est, licet beneficiatus ibi sit, ut nota. xxij. q. j. c. j. † Et voco beneficium sine titulo istos assissios, pensio, 2 narios, portionarios, prelirimarios, habentes altaria, vel capellas pro Missis defunctorum, c. pen. de cleri, non residentibus, c. significatum, de præb. & idem de habentibus possessiones ad vitam, c. possessiones, xvij. q. j. & c. qui cunque, xij. q. j. cum simili. & in hoc casu crederem aliquem de iure communii posse habere plures, maxime ubi alias per se non sufficerent: nisi forte ex iure speciali esset prohibitus; puta privilegio, statuto, seu consuetudine. Sunt alia simplicia, & intitulata, sicut sunt ecclesie rurales sine cura, vel præbendæ alicuius ecclesie collegiatæ, vel cathedralis, c. sanctorum, lxx. distinct. c. clericos, lxxij. distinct. c. clericus, xxij. q. j. † Itaque de iure nemo potest habere du- 3 as dignitates supremas, tex. in c. sicut, de excessis, prelat. & per totum titulum de transla. præla. & notatur in c. mutationes, viij. q. j. nec possunt habere duo beneficia duplia, ut cum cura duo beneficia retineri, ut notatur in cap. de multa,

multa, de præben. & in extrauaganti, execrabilis. Et ne
 mo potest habere duas dignitates in diuersis ecclesijs, qui
 dignitates requirunt residentiam, & est contra rectum le
 monem: gens enim scandalizatur, & murmurat de possi
 dentibus multa beneficia. Nam cùm sit contra ius natur
 le, & diuinum disponens vnam fore sponsam carnalem
 ita vna debet esse sponsa spiritualis. † Et etiam est contr
 ius canonicum: quod clarum est, vt hæc omnia notant do
 cto. in d. c. de mulcta. Et Panorm. in repeti. c. extirpanda
 s. qui vero, de præben. Et in septima synodo disposition
 est, vt in c. j. xxj. quæst. j. vbi dicitur: Clericus ab instant
 tempore non connumeretur in duabus ecclesijs: negotia
 tionis enim hoc est, & turpis lucri proprium commodum.
 Hoc enim statuit sancta vniuersalis ecclesia a spiritu su
 o congregata in Concilio Chalcedonensi celeberrimo
 vt in c. x. illius Concilij; vbi definitum est, non licere cl
 ericis duabus ciuitatibus ordinari. Itaque nemo potest ha
 bere, nec retinere duos Episcopatus, vel duas dignitatibus
 supremas, vel inferiores, nec duobeneficia curata, nec du
 beneficia simplicia, si requirunt residentiam: nam sunt
 incompatibilia; quia vnumquodque beneficium institutum
 est pro officio. ita notanter Panorm. in c. cùm iam dudum
 de præb. & in d. repetitione, s. qui vero, quia non est bene
 ficium simplex, quod non requirat residentiam. Nam dicit
 Apostolus: Qui altari seruit, de altari viuere debet: si
 est iustum, vt qui ex altari viuit, altari seruiat; per loci
 conuersis. Et verba Apostoli sunt canonizata in c. cùm le
 cundum, de præben. licet sint aliqua beneficia, quæ a princi
 pio fuerunt instituta pro scholaribus, quæ de iure non
 requirunt residentiam, vt sunt præstmonia, vt dixi. † E
 possidere duo beneficia est contra vocem Domini dicens
 in c. xv. Nemo potest duobus dominis seruire. Et Ap
 postolus ad Romanos: Vnusquisque maneat in vocatio
 ne, qua vocatus est. Et in c. iij. xxj. quæst. j. (vt dixi) Con
 cilium prohibet, vt nemo vocetur ad duas ecclesijs: Nam
 si vnum beneficium sufficiat pro sustentatione, non de
 bet aliud accipi ad propriam utilitatem, & recipiens pec
 cat mortaliter. Quia ibi est vitium ambitionis, & auariciæ

tiæ, occupando stipendium pauperum, & proborum viro-
rum. Et querendo victum aliorum inducunt diminutio-
nem cultus diuini; quod deterius est. ita notanter Panor.
in c. cum iam dudum, de præben. & in d. repetitione, s. qui
vero. Et de iure nullus Regularis potest tenere duos prio-
ratus, rex. in c. cum singula. de præben. in vj. & Clem. j. de
supplen. negligentia prælatorum. Et etiam dico, quod ne-
mo potest possidere duo beneficia simplicia in una ecclæ-
sia, text. & ibi docto. in c. literas, de concessio. præben. &
in Clem. si iuxta, de præben. ¶ Sed dicunt, quod ex iusta ⁶
causa Papa poterit dispensare: & causa quæ sit iusta, & ra-
tionabilis, est publicæ utilitas, vel necessitas ecclesiæ, aut
nobilitas, sive prerogativa literariorum. Ille enim generalis dis-
pensator, scilicet Papa, potest relaxare rigorem iuris com-
munis, & vni plura conferre beneficia, contemplato bono
publico, & ratione suadente (vt dixi) & hoc ad instar pa-
tris familias distribuentis, considerando conditiones per-
sonarum, vt in c. de multa, de præben. in fine. Totum ta-
men debet referri (vt dixi) ad publicum bonum: quia de
fidi dispensatore loquitur rex. Lucæ xij. Et ne decipi-
antur nobiles, vel literati credentes, quod dispensatur cum
eis principaliter, quia sunt nobiles, aut literati: nam non
dispensatur, nisi quia intereat vniuersali ecclesiæ, quod no-
biles, aut literati constituantur in dignitatibus, præsumi-
ture enim, quod ab eis multi venient fructus ad populum
Christianum. Itaque si nobiles, aut literati totusciparent
beneficia, quod ratione pluralitatis parum, aut nihil profi-
cerent fidibus, talis dispensatio vocaretur dissipatio. Idem
esset, quando duo tantum sciparent beneficia, & in nul-
lo residerent postquam ex tali nobilitate, aut literis non
redundat utilitas ecclesiæ, & statui religionis, immo dam-
num; si vivunt ex altari, & non seruunt altari. Nam quid
debet ecclesia Dei nobilium vanitati, vt patrimonio Iesu
Christi, quod flagellis, & sanguinis effusione quæsivit,
eorum alat accipitres, educet canes, saginet equos? Quid
nempe debere potest pluribus alijs rusticorum filijs, qui
illicitis medijs plura occupant beneficia? quid deniq; ec-
clesia mater quantumvis peritissimis, ac literatissimis vi-
tia,

ris debere iudicabimus, vt beneficiorum congeriem suam ambitionis insatiabilem sicuti extingue debeat? Die mihi (quicunque tu es, quantum cunque tu polles eruditio) an eo solo, quod vigilias sustinueris, studioque vacueris, tibi astricta est ecclesia Dei, vt te in statu grandi, pompa magna sustineat? Quid igitur tibi suades, eo quod cogites tibi plura ecclesia beneficia retinere, cum neque unius onera subeas? Aduerte queso, quod literatis viris non plura beneficia, sed maiora concedi sanxerunt canonica iura. Si quod vero, vt plura habeat beneficia, cum penitus dispensare conceditur, fit ob ecclesiarum utilitatem. Quid enim prodest ecclesiae sancte studi in tuu, si id solu operatur, vt plura occupes loca, in quibus possent plures eider seruire, qui sufficienti peritia, & maiori charitate, seu uite imuncta onera subirent? Quid prodest populo Christiano doctrina tua, si oues Christi tibi commissas imperto mercenario cum tenui salario pascendas committis quantum haec consuetudo oblitet canonicis sanctis institutis in isto capitulo aperte monstratur. ¶ Est etiam alius quorum Theologorum sententia, quod si quis possidet unum beneficium, ex quo se posset honeste sustentare, percat mortaliter recipiendo aliud beneficium. ita Panormi in cap. conquerente, de cler. non residen. & allegat globo c. dudum, iij. de electione, & vid. Ioannem de Lignano in tractatu de pluralitate beneficiorum, & vid. Bernar. ins. pisto. cclxxij. ad comitem Theobaldum. & vide sanctus Thomas in Quodlibeto, ix. ar. xv. & ita Specula, in statu de modo Concilij celebrandi, in titulo, ne quis in duabus præbendis intituletur: Vbi recitat, quod ista quo fio fuit determinata Parisijs, ¶ & quidam magister in scris literis, qui tunc erat Cancellarius, non obtemperauit dictæ conclusioni, qui multa retinebat beneficia, licet eum sepe rogauerit Episcopus Parisiensis. Et deinde mortuo dicto Caucellario, & Episcopo dicente officium pro eo circa eius sepulchrum, cum diceret, De profundis; apparuit ei quædam umbra, quæ voce clarissima dixit, Ne ores pro me, qui sum condemnatus; quoniā nolui credere, quod esset peccatum mortale possidere plura beneficia. Ita

que in tali casu non erit tutus quoad Deum, is, cum quo
dispensatur, ut per Panorm. in c. extirpanda, s. qui verò.
& in d.c. de multa, & in c. per venerabilem, qui filij sint le-
git, & notatur in c. consequens, xi. q. iij. tenet Anto. in d.c.
de multa; & ibi Anch. Cardi. Ioan. And. Henri. Et quia
aliqui dubitant, si quis potest de iure communi possidere
duo beneficia simplicia in diuersis locis de stricto iuris ri-
gore? dico, quod non, per praedicta: nec est in iure funda-
mentum validum, quod possit tenere duos titulos unifor-
mes: quia sicut qui altari seruit, de altari viuere debet, ita
per locum a conuersis, qui de altari viuit, altari debet ser-
uire (vt diximus.) Et decimæ sunt purè spirituales ratio-
ne finis, & obiecti, quia connexæ sunt officio ecclesiasti-
co: quoniam Dominus ordinavit eos, qui Euangelium e-
nuntiant, de Euangelio viuere. Et beneficium ecclesiasti-
cum est ius recipiendi sustentationem ratione officij, &
seruitij, non aliter, quia sicut dignus est operarius merce-
s sua, vel cibo suo, Matth. x. & Luc. x. sic, ut dixi, qui non
laborat, non manducabit. Ideo beneficium ecclesiasti-
cum est de iure diuino, quia dignus est operarius mercede
sua, dixit Dominus, ut dixi, Matth. x. Luc. x. Et unusquisq;
titulus beneficij requirit residentiam, & seruitum, ut pro-
batur in c. j. de celebra. Missar. & in c. fina. de rescript. li. vii.
quia, ut ibi dicunt docto. beneficium datur propter offici-
um, & notant docto. in c. relatum, & in c. pen. de cler. non
residen. etiam per totum titulum. Dato hoc pro constan-
ti, impossibile est residere, & residendo seruire in duobus
locis: quia est contra principium naturale, ut pater ad sen-
sum. probatur in c. sanctorum. lxx. distinct. vbi pluralitas
beneficiorum prohibita est per hæc verba: Omnino au-
tem in duabus ecclesijs aliquem intitulare non licet.
Hoc etiam improbat Toletanum Concilium, ut in c. viii.
x. q. iij. vbi dicitur: Sed & hoc necessarium instituere du-
ximus, ut plures ecclesiæ vni nunquā committantur pres-
bytero: quia solus per singulas ecclesiæ nec officium valet
persoluere, nec rebus earum cura impendere. Conferma-
tur hoc, notando verba Iustiniani in l. nemo, C. de assessori-
dum dicit: Nec enim facile credendū, duabus necessarijs

R 2 rebus

rebus vnum sufficere, & etiam probatur in c. quia in tum, & in c. cum non ignores, de præben. Et quod dictum est, etiam ratione fundatur, quia ius reprobatur inhabilitate in c. ij. de institut. cum simili, & in c. super inordinata, de præben. nec est inhabilis, si ius non inhabilitat. Et impossibile est de iure communi tenere duo beneficia, quem intitulari in pluribus titulis ecclesiasticis. ita Panor. allegando Innocen. in c. clericus, de cler. non residentia ministri iuxta facultatem ecclesie insituuntur, c. j. & j. a. institu. c. cum. M. de consti. Debet ergo titulus ad virtutem honestum, & necessarium ministri sufficere: ex si illud sufficiat, non querat multiplicationem titulorum: quia non querit virtutem aliorum ministrorum, & querit dimensionem cultus diuini: & haec omnia abhorrent iura. & adde ad ea, quæ diximus in c. vj. suprà in isto Speculo, bi diximus, quod tam Episcopi, quam clerici, sunt tantum usuarij. Ideo optimum esset, quod iudices spirituales penderent contenta in isto capitulo, cum confiteatur personali ecclesiastice frumentis redditibus, & patrimonio Chisti: quia sacerdoti viuere de altari permisum est, non luxuriari. Ita Panor. in c. fina. de peculio cleri. & ibi ref.

9 Archidia. dicentem: † Si beneficiatus expendit de redditibus ecclesiæ voluptuose, tenetur ad restitutionem, quæ nota bene. Et ecclesia habet ius vendicandi omnia quæta de bonis ecclesiæ post mortem clerici. Habent ergo Episcopi, & clerici liberam administrationem ad dispensationem fructuum beneficij in bene dispensando, ut per Panor. in c. cum esses, de testamen. Itaque ego crederem, opinionem Archidiaconi verissimam, quam ponit in c. statutum, s. affessorem, de re script. in vj. quæ habet, quod clericus non est usus fructuarius. & videtur hoc sentire Innocentia, & qual. c. indecorum. Et vide Ioan. de Lignano in elegantissimo tractatu de pluralitate beneficii, vbi multo optima dixit. † Residentia est de iure diuino, ut dixi in c. lxvj. infra in isto Speculo, & in c. singula, lxxxix. distinguitur: Vni ipsi duo non committantur officia: sicut enim varietas membrorum per diuersa officia & robur corporis seruat & pulchritudinem representat; ita varietas per

personarum per diuersa nihilominus distributa officia, & fortitudinem, & venustatem sancte ecclesiae Dei manifestat. Et sicut indecorum est in corpore humano, ut alterum membrum alterius fungatur officio; ita nimis nimis noxiū, simulque turpisimum est, si singula eorum mysteria personis totidem non fuerint distributa, ut Gregor. scribit omnibus Episcopis in d. c. singula. & vide in c. ad hoc etiā, xcix. distinct. ubi dicitur, quod graduum, & ordinum distributio ecclesiae vnitatem conseruat, ideo non vni personae plura committenda sunt. Et legitur in Leu. c. xviii. Solis filijs Leui pro ministerio, quo seruiunt mihi in tabernaculo sacerdos, dedi omnes decimas filiorum Israeles in possessionem, & solis filijs Leui in tabernaculo seruientibus, & portantibus peccata populi.

De pluralitate beneficiorum scribere volui, licet nostris temporibus infelicibus non modo non iudicatur criminorum, verum is sapientior habetur, majorique dignus honore, qui plura beneficia aggregare, & acquirere sciuerit; licet hoc pernitosissimum Christianae Rei, publicae, ecclesiaeque vniuersalis statui, animarumque saluti fore censeo, idque rationi naturali obuiare, ac saluti ecclesie, constitutionibusque, plurimumque sanctorum Doctorum opinionibus contradicere. Quid enim rationi naturali aduersum magis, quam quod vnu, & idem homo varia ecclesiae stipendia in varijs, & distantibus saepe locis, & quibus varia incumbunt onera, in se ipsum suscipiat? Quae est enim humana res publica, quae suos iudices, rectores, tabelliones, & alios officiales stipendijs in absencia frui, & vagari permittat? Sola domus Dei, ecclesia sancta, tali inordinatione suo priuatur ministerio, ac debitis fruatur obsequijs. Et aduertat quaelo religio audientium, quia ultra opiniones grauium, & singularium viorum, & ultra statuta, & decreta sanctorum Patrum, in ista materia miracula quædam referuntur, ut dixi in c. sexto, quae quidem à Christiano viro non contemnenda sunt. Nec enim salus æterna propter delicatorem victimum, & ornatorem vestitum, seu ampliorem familiam postponenda est. Relicta igitur animæ pena supremo iudici mor-

II tuorum, atque viuorum, + pœna, quæ se ossert in foro contentiouso, est, quod habens plura beneficia, quam uis simcia, quorum vnum sufficit per se ad vitam beneficiari, test legitimè altero priuari, c. conquerente, de cler. non siden. secundum Abb. ibi, & nunquam est obliuionis dendum. Et pro hoc vide bonam gloss. in c. dudum, in verbo, intitulatam, de ele^olio. quæ dicit, sine peccato mortalí non potest quis tenere plura beneficia, quando alrum per se sufficit. Tu limita, ut notatur per Inno. in cùm iam dudū, de præben. nisi fuerint ipsi collata nonne one sui, sed propter utilitatem ecclesiæ; ut quia est homo industrious, bona famæ, & conscientiæ. An autem estur propter aliquam causam? credo, quod non, quia Deum, si fructus beneficiorum conuertit in causam piam. ita Abbas in d. c. conquerente. & vide eundem bat. in c. de multa, de præben. & vide suprà in titulo de ris canonicis, vbi optima videbis. Dixi superius, quod neficium ecclesiasticum est de iure diuino, & verum. Et Papa diuisit bona ecclesiastica, & ordinavit titulos, ordinavit, quia Dominus ordinavit, eos, qui Euangeli enunciant, de Euangeliu viuere, ut dixi. Ideo est summa vendere titulum beneficij. Item in c. de multa, de præstatutum fuit per ista verba, Quicunq; receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si priuiliud beneficium habeat, eo sit ipso iure priuatus: & si illud retinere contendere, etiam alio spolietur. Et si rius decernit text, idem esse in personatibus. Fuit in extenta pœna ista per iura Sexti, & Clementinorum, mo ad regulares dignitates, ut in c. cùm singula, de præben. in vj. secundo, ad prioratus, ut in Clement. j. de la plen. neg. prælat. Itē ad vicarias perpetuas ecclesiasticas rochialium, ut in Clement. vna, de officio vicarij. Et si cui conferantur duo curata simul, & semel, tunc datur bi optio, secundum Abb. ibi, licet alij tenuerint, quod non valeat collatio. Pœna vero ista vacationis beneficij non vindicat sibi locum, nisi post habitam possessionem patriciam secundi beneficij. Sed hæc pœna dicti cap. de multa, nouissimè aucta est per Ioannem xxij. in extrauagantia.

Execrabilis, sub tit. de præben. in §. qui verò. Et quod du-
rius est, reputatur inhabilis ad sacros ordines suscipiēdos,
& ad habendum quocunque beneficium ecclesiasticum;
quas duas pœnas inhabilitatis ad ordines sacros, & ad be-
neficium incurrit ipso facto. Ideo ne despiciant Abbates no-
stri temporis, quia multum errant habentes istas ecclē-
sias in commendam, seu gubernationem, qui debent te-
nere ecclēsias illas in priori statu, nec diminuere cultum
diuinum solitum. & ex fructibus superextantibus, dedu-
ctis expensis pro statu solito, debent sustentari. ad hoc vi-
de Inno. in c. pastoralis, de priuileg. vbi dicit, quod si re-
ligiosis conceditur aliqua ecclēsia, vt conuertant fructus
illius in proprios vsus, intelligitur concessio facta modo
prædicto, vt scilicet ecclēsiam teneant in priori statu: quia
non est verisimile, quod Papa fecerit concessionem in
præiudicium diuini cultus. Fortius ergo prædicta inter-
pretatio debet habere locum, quando ecclēsia conceditur
Cardinali, vel alteri in commendam, vel gubernationē,
vt prædicti. ita Panorm. in c. querelam, de electione, & ex
supradictis in isto capitulo benē fundatur. Et de pluralita-
te beneficiorum vide fratrem Dominicum de Soto in illo
suo doctissimo libro de iusti. & iure, folio 262. colum: iij.
Et de plural. benefi. vide Cardi. in Clemen. gratiæ, de re-
scrip. vbi multa dixit. & vide Marianum in sua repetitione,
in c. de mulra, de præben. & vide Felin. in c. dilectus, j. de
simo. Et de ista materia dixi multa in libro de generali cō-
cilio indicendo iam in lucem edito anno Domini 1544.
Et de pluralitate benefi. vide Cardina, sancti Sixti in c. lan-
ctorum, lxx. distinc. & ibi etiam dixit multa circa résiden-
tiā personalem. Et de pluralitate benefi. vide eundem
Cardina. in c. singula, lxxxix. dist. vbi dicit, quod habero
simul plura beneficia, quorum vnum sufficit, est illicitum
prohibitione iuris communis, & diximus etiam supra in
isto c. Ex quibus omnibus patet, quod tam iure naturali,
quam humano sit prohibitum, plura simul habere benefi-
cia, aut officia, vt iam latè diximus. Sed nihilominus pro-
pter alias particulares circumstanias interuenientes, aut
ex parte beneficiorum, aut ex parte ecclēsiarū, aut ex par-

re personarum potest contingere, quod bonum sit, ut
 habere plura beneficia, & sit licitum, & honestum, &
 ximē cūm pér eum, qui p̄̄est, & habet huiusmodi
 cūmstantias ponderare, cuiusmodi est Papa, dispensa-
 nam habere plura beneficia simul, licet absolute sit
 lum, non tamen est simpliciter malum, & secundum sit
 lum, ut in nullo casu possit bene fieri: quia non tollit
 nis. potest enim beneficiatus doctus, vel nobilis per-
 eminens ministrare p̄̄ se, ut superius diximus autho-
 te Papæ, dummodo iusta ex causa fiat: & non est acce-
 personarum, si non seruentur aequalia in personis ap-
 bus. Vnde quando conditio alicuius personæ requi-
 rationabiliter aliquid in eo obseruetur, non est per-
 rum acceptio, si sibi specialis aliqua gratia fiat. Sed dī-
 12 satio non fiat passim, & indiscretè, t̄ quoniam olim
 ris, & dignitatibus dispensabant Episcopi: sed hoc
 tū fuit propter indiscretas, & stultas dispensationes
 piscoporum. Vnde nec Papa debet dispensare, nisi
 iusta ratio postuleat. Vnde Bernardus ij. lib. de confis-
 Augenium, ipsum a loquens inter cætera ait: Non
 tam rudis, ut ignorem positos vos dispensatores, sed
 disficationem, non in destructionem. Vbi necessitas
 excusabilis dispensatio est: vbi utilitas prouocat, dis-
 satio laudabilis est: utilitas, dico, communis, nō pro-
 Nanque nihil horum est: non plāne fidelis dispensatio
 crudelis dissipatio est. Hac Bernardus. Itaque dispen-
 facta in pluralitate beneficiorum sine causa iusta no-
 cusat eum, cum quo sit dispensatio quoad Deum, ut
 Cardi. sancti Sixti in d. c. singula, vbi multa dixit, E
 iure etiam diuino, ut dixi in illo capitulo, est residentia
 13 cerdotij: t̄ & de novo dico, quod residentia est de
 diuino; quia Dominus ordinavit, eos, qui Euangeliū
 nuntiant, de Euangeliō vivere: quia dignus est operari
 mercede sua, vel cibo suo, Matth. x. & Luc. x. & Apostolus
 xix: Qui non laborat, non manducet. Itaque residentia
 bentur fructus de iure diuino, & non residenti sine ma-
 ma, & necessaria causa nihil debetur: & habens plurali-
 tem beneficiorum non potest residere, ut dixi suprā, & in

etus non debentur, nisi residenti, & seruienti. Ideo ex superius dictis in isto c. constat, prohibitam esse de iure diuino pluralitatem beneficiorum. Considerate bene, & quod beneficium ecclesiasticum est ius recipiendi sustentationem ratione officij, & seruitij; quia dignus est, ut dixi, operarius mercede sua. Itaque beneficia ecclesiastica sunt de iure diuino, ut multoties dixi, & Papa constituit dignitates, & diuisionem, vthodie sunt, sed Dominus, ut iam dixi, ordinavit, eos, qui Euangelium enuntiant, de Euangelio viuere: & dedit Leuitis decimas, qui in sacrario ministrabant: ut qui altari seruit, de altari viuat, ut pluries diximus, & videbis c. lxvj. infra in isto Speculo.

† Prælatus ecclesiæ an possit licetè conferre beneficia, ¹⁴ aut officia ecclesiæ consanguineis, & amicis, quamvis idoneis, magis idoneis postpositis? dic secundum Thom. quodlibe. iiiij. Aut consanguineus prælati, & amicus est æquè idoneus, scilicet alius extraneus; aut minus idoneus. Si æquè idoneus, sit ista conclusio: quod prælatus potest suum consanguineum, aut amicum præferre. probatur secundum ordinem rectum charitatis. Hoc non plus debet diligere sibi magis coniunctos, sed his, quos magis ex charitate diligimus, magis debemus prouidere, vnde eorum meritum crescat. Cum igitur ex bona ecclesiæ dispensatione, sive administratione crescat meritum bene administrantis, videntur, quod prælatus magis debeat suis, quam extraneis, ceteris paribus, prouidere. Dicit sanctus Thom. hoc esse verum, nisi forte ex hoc scandalum oriatur, vel aliqui exinde malum exemplum accipiant, ut probabilitè præsumi possit, quod alij prælati hoc exemplo inducantur ad dandum suis consanguineis, etiam minus dignis. Patet etiam veritas prefatae conclusionis ideo, quia ex quo nihil deperit utilitati ecclesiæ prouidendo sic consanguineo, cum æquè idoneo prouideatur; licetum est circa hominis prouisionem etiam amori naturali satisfacere, qui non est contrarius charitati, sed magis charitate conformatur. Et hoc significatur Genes. xlviij. vbi Pharaon dicit ad Joseph: De fratribus tuis, si nosti eos viros industrios, constitue eos magistros pecorum meorum. Si vero consanguineus

præ-

prælati sit minus idoneus, tunc est conclusio, quod prælatus non debet eum præficere ad curam ecclesiæ, postposito meliori. Et hanc conclusionem probat S. Tho. duplicatione. Primo quidem, quia videtur esse contra fidelitatem, quam in bono dispesatore Deus requirit. Non enim fideliter faceret negotium alicuius domini, qui posset re eius meliorare, si hoc prætermitteret, ut suis consanguineis satisfaceret. Secundo, quia hoc videtur ad personarum acceptiōnē pertinere, quæ consistit in hoc, quod aliquis accipit personam, quæ non facit ad negotium: sicut quis daret sententia pro aliquo, quia diues est, & nos qui iustitiam habet; quæ est conditio faciens ad negotium. Et se autem consanguineum non aliqua conditio est pertinens ad curam ecclesiæ, quæ non obtinetur iure sanguinis, sed diuino munere. Effet autem conditio faciens ad negotium circa dispensationem patrimonialium bonorum. Unde si Episcopus de patrimonialibus bonis magis prouidet suo consanguineo minus idoneo, non est acceptio personarum. Sed si ratione consanguinitatis magis prouidei de patrimonio Christi, non caret virtus acceptiōnis personarum, quam August. dicit in ecclesiā gradibus dispensandis interuenire, exponens illud lac. ij. Nolite in personarum acceptiōne habere fidem Domini nostri Iesu Christi. D. Hieronymus etiam dicit, ut habetur viij. q. c. Moyses; Extraneus ex alia tribu à Moyseligitur, ut significaret principatū in populos non sanguini deferendum esse, sed virtutem; at nunc cernimus plurimos hanc rem beneficio facere, ut non quarant in ecclesia columnas erigent, quos plus cognoscant ecclesiæ prouesse, sed quos vel ipsi amant, vel quorum sunt obsequijs deliniti, vel pro quibus maiorum quispiam rogauerit. hæc ille. Sed nota, ut alii dixi, quod Ambrosius in lib. de officijs, translumptiuē in c. est probanda, lxxxvj. dist. dicit: Proximos seminis tui ne despicias, si egere cognoscas; melius est enim, ut ipse subuenias tuis, quibus pudore est ab alijs sumptum depositare, non tamen, ut illi ditiones fieri velint, ex eo, quod tu potes conferre in opibus, de hoc vide in sermone Episcopali. §. de eleemosyna, infra in hoc Speculo. Mortale autem pecatum

catum in huiusmodi pluralitate interuenit, quando non propter rationabilem causam obtinet quis multa beneficia, quia vnum occupat loca multorum, alij autem esuriunt: itaq; est notabile damnum clericorum benè meritorum in illis partibus, vbi sunt hæc beneficia, quia deberet ex his beneficijs & honorari, & pasci. Nec excusatur peccatum mortale propter dispensationem Papæ, vt dixi, sine rationabili causa: quoniam dispensatio Papæ cadit super ius posituum, & non super ius diuinum, aut mortale: pluralitas autem beneficiorum sine rationabili causa est contra ius diuinum, & mortale, quo communia ecclesiæ bona distribui iustè debent partibus ecclesiæ. Nec obstat, quod beneficiola plura dicuntur licet dari vni: quia beneficiū adeo tenuit, quod non sufficit ad sustentandū ministrum, non est beneficium nisi imperfecte: & ideo de his minimis fit, vt melius fieri potest. Propterea qui hæc paruipendit, quia sic communiter à multis fit, & quia forte Papa dissipando disposuit, non est absoluendus. ita doctissimus Caietanus in sua Summa, folio 45. in libro meo. vbi dicit etiam: Peccatum quoq; est beneficij ecclesiastici prouentus male expendere, vt si inde ditat propinquos, aut in pompis, & luxibus expendit; quia non dominus, sed dispensator est; & debet primo sui, deinde ecclesiæ, & propinquorum indigentium curam gerere, non vt diuites fiant, sed ne indigant, & ibi in folio 42. dicit: In beneficio de iure requiri tente residentiam peccatum est sine rationabili causa non residere, pro quanto damnum infert animarum; infert enim contrarium naturali iustitiae, qua tenetur ipsemet ex suscepso officio gerere ouium Christi curā, quæ sine residentia non potest haberi, vt debet, est etiam contra debitā charitatem Christi. Nam amor eius non est apud cum, qui paruipendit, quæ maxima sunt Christi, salutem animarū sibi commissarum. Excusare tamen potest absentiam sine rationabili causa à mortali imperfectio actus, vel propter paruitatem damni, vel propter paruitatem temporis, & si quid est huiusmodi. Hæc ille. Et in interrogationibus præambulis confessor diligenter interrogabit ecclesiasticos, si prudens est in sacramento pœnitentie, eccle-

ecclesiasticos dico, qui detestabilem abusum habent possidendi plura beneficia absque rationabili causa, confidentes in bullis scriptis. Et prædicendum est eis, Prouide primum, vt sit tuta conscientia tua, & hoc, vt dixi, in interrogationibus præambulis ad confessionem, ante confessionem. Et hoc, vt non possit pœnitens conqueri dicendo, tu voluisti audire, & scire facta mea. Ita Caietanus in Summa, folio 382.

DE IMMUNITATE, ET LIBERTATE
ecclesiastica. Cap. XXXV.

S V M M A R I V M.

- 1 Clerici à iurisdictione laicorum de iure divino excepti sunt.
 - 2 Nulla dignitas seculari similis est sacerdotio.
 - 3 Clericus mendicare non debet.
 - 4 Clericorum alijs coningati sunt, alijs non.
 - 5 De omnibus ecclesiarum, & clericorum priuilegijs, remisit.
 - 6 Enormia delicta quæ, & quos sunt.
 - 7 Immunitas ecclesiastica quæ sit.
 - 8 De proprio patrimonio non tenetur aliquas gabellas, vel pidigia soluere.
 - 9 Anteneatur ecclesia pro possessionibus sibi collatis soluere collectas, seu alia onera, quæ ante collatōnem soluerantur.
 - 10 Clericus habens communia cum fratre laico an soluere tentatur collectas, & similia.
 - 11 Quædam priuilegia a Deo concessa sunt, quædam ab hominib.
 - 12 Priuilegia multa sunt a Papa concessa: item & ab Imperatore.
 - 13 Casus, in quibus iniçientes manus in clericum, non incursum excommunicatiois penam.
 - 14 Episcopus clericum suum repetere potest, ubi ab alio detinuntur.
 - 15 Detinens clericum incidit in sacrilegij crimen.